

Avdelning VA

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Anmälningssärende - Utvärdering av dagvattenstrategi

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

- att godkänna anmälan avseende Utvärdering av dagvattenstrategi.
- att anmälningssärende – Utvärdering av dagvattenstrategi överlämnas till Stockholm Vatten och Avfall AB för vidare hantering.

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Sigrid De Geyter
Avdelningschef
Avdelning VA

Bilaga: PM Utvärdering dagvattenstrategi

Ärendet

I enlighet med ägardirektivet Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin med start 2026-01-01 och slut 2026-06-30.

Stockholm Vatten och Avfall AB har ansvarat för utvärdering av dagvattenstrategin medan miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvarat för utvärdering av handlingsplanen. Resultatet av utvärderingen av dagvattenstrategi redovisas i till ärendet bilagd rapport.

Bolaget anser att det är särskilt viktigt att säkerställa att dagvattenfrågor tidigare och tydligare inkluderas i kommunala planeringsprocesser och jobbar aktivt för att säkerställa att kostnadskalkyler även omfattar VA-kollektivets investeringar.

SLUT

PM Utvärdering av Stockholms stads dagvattenstrategi - Svar på uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2026

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

© Stockholm Vatten och Avfall 2026

Författare: Malin Vilca, malin.vilca@svoa.se och Lisa Öborn lisa.oborn@stockholm.se

PM Utvärdering av Stockholms stads dagvattenstrategi - Svar på uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2026

Diarienummer: 25SVOA1456

Kontaktuppgifter: Stockholm Vatten och Avfall, 106 36 Stockholm

Telefon: 08-522 120 00

Webb: www.svoa.se

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB fick i budget för 2026 i uppdrag att i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin. Detta PM redovisar en del av uppdraget, utvärderingen av dagvattenstrategin. För utvärdering av handlingsplanen för god vattenstatus se PM Utvärdering av Handlingsplan för god vattenstatus - Svar på uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2026.

Dagvattenstrategin antogs 2015 och syftar till en hållbar dagvattenhantering för att förbättra vattenkvaliteten, hantera klimatförändringar och skapa mervärden i stadsmiljön. Syftet med den aktuella utvärderingen var att fastställa om strategin fortfarande är aktuell och ändamålsenlig, samt om den är förenlig med dagens juridiska krav och EU-direktiv.

Utvärderingsarbetet har genomförts stegvis med en kombination av olika metoder. En enkätundersökning riktad till förvaltningar, bolag och konsulter genomfördes för att samla in åsikter och erfarenheter från berörda aktörer följt av en workshop med stadens förvaltningsövergripande dagvattengrupp för att analysera enkätsvaren. Dessutom har en juridisk genomgång gjorts för att säkerställa att strategin följer gällande lagstiftning. En analys har också genomförts av hur strategin samspelar med stadens övriga styrdokument, till exempel miljöprogrammet och handlingsplanen för klimatanpassning.

Resultaten visar att dagvattenstrategin är väl förankrad och ett regelbundet använt styrinstrument. Den bedöms vara juridiskt förenlig med nuvarande lagstiftning, även om det finns ett behov av att anpassa den till den nu obligatoriska vattentjänstplanen.

Utvärderingen visar samtidigt att det finns utmaningar i den praktiska tillämpningen. Flera aktörer upplever att strategin är svår att tillämpa i komplexa stadsmiljöer eller mindre projekt. I enkätsvaren efterfrågades det tydligare vägledning gällande ansvarsfördelning, kostnadsaspekter och tillämpning i befintlig miljö.

Bedömningen är dock att dessa frågor inte i första hand bör lösas genom att strategin görs mer detaljerad. Dagvattenstrategins styrka ligger i dess långsiktiga och principiella karaktär. Alltför detaljerade tillämpningsanvisningar riskerar att minska strategins flexibilitet och göra den mindre ändamålsenlig i de varierande förutsättningar som präglar stadens projekt.

Slutsatsen är att dagvattenstrategin fortsatt är ett relevant och välfungerande långsiktigt styrdokument vars övergripande mål och principer bör behållas. Det finns dock ett behov av att uppdatera delar av strategin exempelvis inledningen, definitionen av dagvatten samt exempelbilder för att spegla dagens kunskapsläge och arbetssätt.

För att stärka genomförandet och underlätta tillämpning i projekt föreslås fortsatt samarbete i staden kring målkonflikter, ansvarsgränser och innovation för att tillsammans nå målen i strategin. Detta möjliggör löpande uppdateringar av det operativa arbetet utan att strategins övergripande och tidlösa karaktär förändras.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.1.1 <i>Stockholms stads dagvattenstrategi</i>	5
1.2 Syfte och mål	6
1.3 Avgränsning	6
1.4 Tidigare utvärderingar	6
1.4.1 <i>Hållbar dagvattenhantering nr 9, 2022. Revisionsrapport från Stadsrevisionen, Dnr RVK 2022/9</i>	6
1.4.2 <i>Utvärdering av åtgärdsnivå vid ny- och större ombyggnation</i>	7
2. Metod och genomförande	7
2.1 Enkätundersökning	7
2.2 Juridisk genomgång	7
2.3 Analys av styrdokument	8
2.4 Begränsningar i metoden	8
3. Enkät svar	8
3.1 Kännedom om dagvattenstrategin och användning	8
3.2 Nuläge och upplevd relevans	9
3.3 Relation till andra styrdokument och lagkrav	9
3.4 Utvecklingsbehov	9
4. Nulägesanalys - dagvattenstrategin	9
4.1 Aktualitet och ändamålsenlighet	9
4.2 Juridisk förenlighet	10
4.3 Relation till andra styrdokument	10
5. Slutsatser och rekommendationer	11

Bilagor

Bilaga A:	Enkätfrågor
Bilaga B:	Lista på respondenter

1. Inledning

1.1 Bakgrund

År 2026 fick miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB följande uppdrag: Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin (2.4) med start 2026-01-01 och slut 2026-06-30. Stockholm Vatten och Avfall AB har ansvarat för utvärdering av dagvattenstrategin medan miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvarat för utvärdering av handlingsplanen, se PM Utvärdering av Handlingsplan för god vattenstatus - Svar på uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2026.

1.1.1 Stockholms stads dagvattenstrategi

Dagvattenstrategin syftar till att utveckla en mer hållbar dagvattenhantering i Stockholm som förbättrar vattenkvaliteten i stadens vatten samtidigt som den lyfter fram principer för att nyttiggöra dagvatten i större utsträckning samt hantera de utmaningar som uppstår genom klimatförändringar i en allt tätare stad. Syftet är också att skapa samsyn kring dagvattenhanteringen inom staden.

Strategin gäller vid all om- och nybyggnation, liksom för åtgärder i den befintliga miljön. Störst fokus ligger på nybyggnation eftersom det där kan finnas större möjlighet att skapa bra lösningar med hänsyn till vattnets förutsättningar. Dagvattenstrategin, som är ett verktyg för att ge riktning och ramar i arbetet, innehåller fyra mål för en hållbar dagvattenhantering med tillhörande principer.

Dagvattenstrategins mål för en hållbar dagvattenhantering

1. Förbättrad vattenkvalitet i stadens vatten

Dagvattenhanteringen ska bidra till en förbättring av stadens yt- och grundvattenkvalitet så att god vattenstatus eller motsvarande vattenkvalitet kan uppnås i stadens samtliga vattenområden.

2. Robust och klimatanpassad dagvattenhantering

Dagvattenhanteringen ska vara anpassad efter förändrade klimatförhållanden med intensivare nederbörd och höjda vattennivåer i sjöar, kustvatten och vattendrag.

3. Resurs och värdeskapande för staden

Dagvatten är en del av vattnets kretslopp i staden och ska användas som en resurs för att skapa attraktiva och funktionella inslag i stadsmiljön.

4. Miljömässigt och kostnadseffektivt genomförande

För att nå målsättningen om en hållbar dagvattenhantering behöver frågan beaktas i stadsbyggnadsprocessens alla skeden parallellt med en systematisk åtgärdsplanering. En viktig förutsättning är samsyn, samordning och en genomtänkt ansvarsfördelning mellan stadens förvaltningar och bolag.

1.2 Syfte och mål

Projektet syftar till att utvärdera om dagvattenstrategin fortfarande är aktuell, ändamålsenlig och om den är förenlig med dagens juridiska krav.

Målet är att få en tydligare bild av hur strategin används i praktiken, vilka utmaningar som finns och vilka utvecklingsområden som bör prioriteras i det fortsatta arbetet.

Projektet har följande konkreta projektmål:

- Genomföra en strukturerad utvärdering av dagvattenstrategin.
- Identifiera om strategin behöver revideras eller kompletteras för att möta dagens krav.
- Kontrollera att strategin är förenlig med gällande lagstiftning och EU-direktiv, har exempelvis VA-huvudmannens och kommunens skyldigheter avseende dagvatten- och skyfallshantering förändrats sedan strategin antogs.
- Samla in och analysera synpunkter och eventuella förslag från berörda förvaltningar, bolag och stadsdelsförvaltningar.
- Klargöra hur strategin förhåller sig till underliggande dokument exempelvis riktlinjer för olika typer av markanvändning och åtgärdsnivå.
- Stämma av mot mål i stadens andra styrdokument t.ex. miljöprogrammet, handlingsplanen för klimatanpassning med flera.

1.3 Avgränsning

Projektet har avgränsats och omfattar inte:

- Förslag på eller implementering av konkreta förändringar i strategin.
- Detaljerad ekonomisk analys av kostnader för dagvattenåtgärder.
- Analys av effekter i recipient.

1.4 Tidigare utvärderingar

Tidigare har två utvärderingar kopplade till stadens dagvattenarbete genomförts, dessa har beaktats som underlag i den aktuella utvärderingen främst vid framtagande av enkätfrågor. De viktigaste slutsatserna i dessa utvärderingar beskrivs nedan.

1.4.1 Hållbar dagvattenhantering nr 9, 2022.

Revisionsrapport från Stadsrevisionen, Dnr RVK 2022/9

Stadsrevisionen har granskat stadens arbete, i nämnder och bolag, för att minska de negativa konsekvenserna av dagvattnets påverkan på vattenförekomster. Stadsrevisionen, som innefattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret, konstaterar att arbete med att minska dagvattnets negativa effekter på stadens vattenförekomster pågår men att de åtgärder som vidtagits inte räcker för att nå målen om god ekologisk och kemisk status till 2027.

Stadsrevisionen ser att en stadsövergripande utvärdering behöver genomföras som en del av stadens fortsatta utvecklingsarbete. Det arbete som pågår för att klargöra otydligheter i ansvarsfrågan mellan trafiknämnden, exploateringsnämnden och SVOA behöver slutföras snarast för att öka effektiviteten i dagvattenhanteringen. Trots befintlig samverkan saknas en helhetsbild av prioriteringar, vilket kan leda till att viktiga åtgärder uteblir.

Revisionskontoret pekar på behov av stärkt kompetensutveckling och kunskapsöverföring.

1.4.2 Utvärdering av åtgärdsnivå vid ny- och större ombyggnation

Åtgärdsnivån, som är ett underliggande dokument till den övergripande dagvattenstrategin, fastställdes av berörda nämnder och bolagsstyrelser under hösten 2016 och en första utvärdering av strategin genomfördes 2020. Stockholms stads åtgärdsnivå för dagvatten innebär att vid ny- och ombyggnation ska dagvatten från hårdgjorda ytor fördröjas och renas. Systemen ska dimensioneras med en våtvolym på 20 mm och ha en mer långtgående rening än sedimentation. Detta krav syftar till att minska föroreningsbelastningen med 70–80 %.

Från hösten 2017 har kravet ställts konsekvent vid markanvisning och i efterföljande överenskommelser om exploatering, dvs. vid byggnation på stadens mark. Från samma tidpunkt har rekommendationen gjorts även på privat mark. Då stadsbyggnadsprocessen tar tid hade vid tidpunkten för utvärderingen inga detaljplaner där kravet ställt genomförts. Mot bakgrund av det rekommenderades en ytterligare utvärdering när måttet fått effekt på byggandet, vilket föreslogs göras våren 2022. Utvärderingen är dock inte genomförd ännu men det pågår ett arbete parallellt med denna utvärdering, som inte beskrivs mer i detta dokument.

2. Metod och genomförande

Underlag och resultat av denna utvärdering har sammanställts av den förvaltningsövergripande dagvattengruppen och frågor har stämts av med den förvaltningsövergripande strategiska samverkansgruppen för god vattenstatus. Stadsledningskontoret deltog som adjungerad på samverkansgruppsmötena och har även utgjort stöd för avstämning av vissa frågor. En enkätundersökning genomfördes för att samla in åsikter och erfarenheter från berörda aktörer. För att säkerställa en gemensam förståelse för strategins innehåll och identifierade styrkor och utvecklingsområden har stadens förvaltningsövergripande dagvattengrupp läst och granskat dagvattenstrategin samt genomfört en workshop där gruppen tillsammans analyserade och tolkade inkomna enkätsvar.

2.1 Enkätundersökning

Enkätundersökningen genomfördes med hjälp av verktyget Esmaker och frågorna togs fram av projektgruppen med stöd från kommunikatör från Stockholm Vatten och Avfall samt representant från stadsledningskontoret. Målgrupp för enkäten var de förvaltningar och bolag samt konsulter som arbetar med frågor som rör dagvattenstrategin i Stockholms stad.

2.2 Juridisk genomgång

Då dagvattenstrategin togs fram 2015 syftar den juridiska genomgången till att säkerställa att dagvattenstrategin fortfarande överensstämmer med lagen om allmänna vattentjänster, miljöbalken, plan- och bygglagen samt juridisk praxis, EUs ramdirektiv för vatten och miljökvalitetsnormer.

För att utvärdera om strategin överensstämmer med gällande lagstiftning har juridiska funktioner vid miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall granskat dagvattenstrategin.

2.3 Analys av styrdokument

Inom utvärderingen analyserades hur dagvattenstrategin relaterar till stadens övriga styrdokument kring vatten. I utvärderingen låg fokus på hur dagvattenstrategin kopplar till handlingsplanen för god vattenstatus, handlingsplan för klimatanpassning, miljöprogrammet samt underliggande dokument som åtgärdsnivån och riktlinjer för allmän platsmark, kvartersmark och parkeringsytor.

2.4 Begränsningar i metoden

Tidplanen för utvärderingen var kort, vilket påverkade valet av metod för att samla in erfarenheter från berörda aktörer. Det finns en risk att gå miste om djupare förståelse genom att utvärdera ett omfattande strategidokument med en enkät istället för intervjuer. Enkäter ger generellt sämre möjligheter att fånga nyanser, fördjupade resonemang och bakomliggande motiv, vilket ofta är viktiga delar i en analys. För att hantera denna begränsning var det därför viktigt att utforma tydliga frågor och ge de svarande möjlighet att utveckla sina svar i fritext. Detta bidrog till att skapa ett mer gediget underlag för analysen.

3. Enkät svar

För att säkerställa att utvärderingen fångar berörda aktörers uppfattning av strategin skickades en enkät ut till stadens fackförvaltningar, bolag, stadsdelsförvaltningar och konsulter som arbetar med dagvattenhantering. Enkäten innehöll en kombination av frågor med flervals- och fritextsvar (se bilaga A). I detta kapitel sammanställs de inkomna svaren utifrån följande teman: kännedom och användning av strategin, nuläge och upplevd relevans för den egna verksamheten, hur strategin relaterar till andra styrdokument samt identifierade utvecklingsbehov.

Samtliga tillfrågade typer av organisationer har besvarat enkäten och de svarande har olika roller inom samhällsbyggande och dagvattenrelaterade funktioner inom staden (se bilaga B). Detta tolkas som att enkätsvaren speglar den mångfald av roller och perspektiv som dagvattenarbetet inom staden innefattar. Sammantaget är bedömningen att enkätensvaren utgör en stabil och tillförlitlig grund för den aktuella utvärderingen.

3.1 Kännedom om dagvattenstrategin och användning

Strategin för dagvattenhantering är ett centralt styrinstrument som är relativt väl etablerat. En majoritet av de svarande (62 %) uppger att de känner till den väl eller mycket väl. Ännu fler (83,7 %) använder strategin regelbundet, antingen aktivt i sitt arbete eller vid behov. Användningen spänner över många delar av verksamheten och faser i både projekt och ordinarie arbeten. Strategin används exempelvis i detaljplanering och utredningar, som vägledning eller underlag, samt i projektering och genomförande av byggprojekt. Den används också i upphandling, samverkan med andra aktörer, miljö- och hållbarhetsarbete, strategiskt planeringsarbete, drift och underhåll, tillsyn och myndighetsutövning samt i samband med bygglov. Flera svarande beskriver att de främst använder de underliggande riktlinjerna och åtgärdsnivån i sitt dagliga arbete men strategin är basen och anger ambitionsnivån för hållbar dagvattenhantering.

Fritextsvaren förstärker bilden av en strategi som fungerar som ett stödjande dokument i flera skeden. Återkommande teman är att den används som vägledning eller utgångspunkt, för överblick och granskning, i utredning och detaljplanering, vid drift och ombyggnation samt vid kravställning.

3.2 Nuläge och upplevd relevans

Av de svarande tycker 31 % att strategin är mycket väl eller väl anpassad till dagens utmaningar och behov; 48 % svarar att strategin är delvis anpassad. På frågan om principerna för att uppnå målen i strategin är rimliga och möjliga att genomföra anger 17% ja och 44,8% delvis. Detta visar på gap mellan ambition och praktisk tillämpning. Vilket bekräftas även av fritextsvaren som beskriver att strategin har rätt intentioner, men är inte tillräckligt konkret, inte tar höjd för praktiska begränsningar, svårigheter med målkonflikter och är svår att tillämpa i små projekt eller i komplexa stadsmiljöer. Dessa synpunkter speglar de svarandes upplevelse av strategins tillämpbarhet i projekt. Frågorna är viktiga att beakta i det fortsatta genomförandet, men de bör inte i första hand lösas genom att strategin görs mer detaljerad. I stället bör de hanteras genom kompletterande vägledning, tydliga arbetssätt och projektspecifika avvägningar i samverkan mellan berörda aktörer. På så sätt kan tillämpningen utvecklas för att bättre nå strategins mål.

3.3 Relation till andra styrdokument och lagkrav

Angående stöd för lagkrav anger 44,8 % att strategin är väl stödjande; 37,9 % är osäkra, vilket tyder på behov av förtydligande alternativt behov av kompletterande vägledning. Flera svar pekar på bristande tydlighet kring hur strategin förhåller sig till bestämmelser i plan- och bygglagen och hur avsteg får hanteras.

3.4 Utvecklingsbehov

Enkätsvaren redogör för att strategin är ett centralt och välanvänt styrdokument samtidigt visar enkätsvaren ett behov av att strategin behöver kompletteras med tydligare kopplingar till lagstiftning och andra styrdokument. Det framkommer även önskemål om tydligare stöd för att tillämpa strategin i befintliga projekt samt hur modern teknik kan användas på ett innovativt och resurseffektivt sätt med praktiska exempel med multifunktionella lösningar. Det efterfrågas även ett förtydligande av ansvarsfördelning och kostnadsaspekter samt utvecklat stöd för tillämpning vid ombyggnation och i befintliga miljöer.

4. Nulägesanalys - dagvattenstrategin

I kapitlet presenteras en nulägesanalys baserat på resultatet från utvärderingen av dagvattenstrategin, workshopen med den förvaltningsövergripande dagvattengruppen samt hur dagvattenstrategin relaterar till övriga styrdokument.

4.1 Aktualitet och ändamålsenlighet

Strategin och dess syfte bedöms fortfarande aktuell och ändamålsenlig. Övergripande mål och principer bedöms vara fortsatt relevanta och det finns en tydlig struktur med prioriterade ytor men vid en eventuell revidering finns behov av att uppdatera och förtydliga delar av innehållet. Exempelvis har det under arbetet med utvärderingen framkommit förslag att:

- Korta ner inledning och historisk tillbakablick och ta bort utdaterad information.
- Förtydliga kopplingen till underliggande riktlinjer och åtgärdsnivå för tillämpningen av strategin.

- Förtydliga ansvarsfrågan för planering, genomförande och drift av anläggningar. Bedömningen är att ansvarsfördelningen är en central fråga för strategins genomförande, men att den inte bör regleras i detalj i själva strategin. Frågan bör i stället hanteras inom ramen för stadens operativa arbetssätt och i samverkan mellan berörda aktörer.
- Uppdatera med kopplingar till aktuella styrdokument (t.ex. miljöprogrammet, handlingsplan för klimatanpassning, handlingsplan till god vattenstatus).
- Lyfta innovation och forskningssamarbete för att uppmuntra test av pilotlösningar t.ex. platsanpassade och multifunktionella lösningar.

4.2 Juridisk förenlighet

De juridiska delar som beskrivs i strategin är fortsatt aktuella och överensstämmer med berörda lagrum, i vilka inga relevanta ändringar skett sedan strategin antogs. Det finns dock anledning att se över strategin utifrån att det numera är obligatoriskt för kommunerna att ha vattentjänstplaner enligt lagen om allmänna vattentjänster. Detta för att, det i den mån det finns beröringspunkter, se över så att ambitionerna och riktningen stämmer överens och eventuella motstående mål hanteras. Det finns ingen lagstadgad definition av dagvatten men det kan vid en eventuell revidering finnas anledning att se över om stadens definition av dagvatten behöver justeras.

4.3 Relation till andra styrdokument

Dagvattenstrategin syftar till att utveckla en mer hållbar dagvattenhantering i Stockholm och ger ett antal mål och principer för hållbar dagvattenhantering. Staden har flera styrdokument som hanterar stadsutveckling, klimat och vatten. Det är viktigt att dessa läses tillsammans i syfte att hitta synergier och lösningar som ger många nyttor och hanterar målkonflikter. Utöver miljöprogrammet hanteras och berörs frågor om dagvatten bland annat i handlingsplan för god vattenstatus och i handlingsplan för klimatanpassning.

Miljöprogrammet är strukturerat efter de mest prioriterade miljömålen på lång sikt. Programmets mål kopplar även till de sjutton hållbarhetsmålen inom Agenda 2030 och de nationella miljömålen. I programmet finns under målområde 3. *Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem* ett delmål (3.2) om förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer som kopplar till bland annat dagvattenarbetet. Ett av exemplen på åtgärder för förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer är att ”Utveckla stadens arbete med rening av dagvatten i samband med exploateringar och större ombyggnationer.”

Handlingsplan för god vattenstatus antogs av kommunfullmäktige år 2015 och anger hur stadens vattenarbete och vattenförvaltningsarbete ska utvecklas. Detta mot bakgrund av de krav som följer av EU:s ramvattendirektiv och som syftar till att uppnå god vattenstatus i stadens vattenförekomster. Utifrån handlingsplanen som grund arbetas sedan lokala åtgärdsprogram (LÅP) fram med bland annat åtgärder för att rena dagvatten i befintlig miljö. Medan dagvattenstrategin med underliggande dokument t.ex. åtgärdsnivån har fokus på dagvattenhanteringen vid ny- och ombyggnation. Både dagvattenstrategin, med principer för hållbar dagvattenhantering, och handlingsplanen som sätter dagvattenfrågorna i ett bredare recipient- och vattenförvaltningsperspektiv är viktiga delar i arbetet med att uppnå god vattenstatus.

Handlingsplan för klimatanpassning 2022–2025 antogs i december 2021, arbete med en uppdaterad handlingsplan pågår. Handlingsplanen innehåller bland annat ett antal klimatanpassningsprinciper som syftar till att ge vägledning i stadens frivilliga arbete med klimatanpassning. Skyfall är också ett dagvatten i bemärkelsen vatten som avrinner på ytan till följd av nederbörd och det finns flera kopplingar mellan hanteringen av frågorna, i handlingsplanen beskrivs exempelvis skyfalls- och dagvattenåtgärder och i strategin finns mål om klimatanpassad dagvattenhantering.

Med dagvattenstrategins mål som grund har riktlinjer för hantering av dagvatten på allmän platsmark, kvartersmark och parkeringsytor tagits fram. Dessutom har en åtgärdsnivå för hållbar dagvattenhantering tagits fram vilken beskriver hanteringen av dagvatten från hårdgjorda ytor vid ny- och större ombyggnationer. Dokumenten är fristående från varandra och kan hanteras oberoende, det vill säga vid en eventuell revidering av dagvattenstrategin behöver inte nödvändigtvis de underliggande dokumenten med riktlinjerna och åtgärdsnivå göras om. Parallellt med denna utvärdering pågår ett separat arbete med att utvärdera åtgärdsnivån. Denna parallella utvärdering genomförs i syfte att säkerställa att åtgärdsnivån fortsatt är relevant och ändamålsenlig. Eftersom arbetet pågår redovisas det inte i denna rapport.

5. Slutsatser och rekommendationer

Dagvattenstrategin bedöms fortsatt vara ett relevant välfungerande styrdokument som tydligt beskriver inriktning och mål för stadens dagvattenhantering. Strategins övergripande fyra mål med tillhörande principer utgör fortfarande en bra grund för arbetet och upplevs väl förankrade.

Vissa delar av strategin har blivit utdaterade sedan den togs fram 2015. För att dokumentet ska kännas aktuellt och användbart föreslås följande uppdateras:

- Inledning och exempelbilder
- Definitionen av dagvatten
- Begrepp och terminologi (inklusive namn på lagar som ändrats)

Mål och principer bedöms fortfarande relevanta och föreslås vara kvar som det är idag men begrepp och terminologi kan ses över även där.

Enkätsvaren visar att det finns praktiska utmaningar när strategin ska tillämpas i projekt. En strategi syftar till att ange riktning och en gemensam målbild och kan inte lösa alla problem som uppstår i projekt, till exempel målkonflikter i komplexa stadsbyggnadsprojekt. Dessa frågor bör istället hanteras genom operativa samarbeten och de utvecklings- och samverkansprojekt som redan pågår i stadens olika förvaltningar, för att staden ska utvecklas hållbart och recipienterna ska nå god vattenstatus.

För att stärka genomförandet och underlätta tillämpning i projekt föreslås således fortsatt samarbete kring målkonflikter, ansvarsgränser och innovation för att tillsammans nå målen i strategin. Detta möjliggör löpande förbättringsarbete i stadens arbete med dagvatten utan att strategins övergripande och tidlösa karaktär förändras.

Bilaga A – Enkätfrågor

Bakgrund

1. Vilken förvaltning eller bolag arbetar du på?

2. Vilken roll har du i frågor som rör dagvatten? (flera svar möjliga)

Alternativ: Detaljplanering, Utredning, Projektering/genomförande av byggprojekt, Drift och underhåll, Tillsyn och myndighetsutövning, Miljö- och hållbarhetsarbete, Strategiskt- eller planeringsarbete, Projektledning, exempelvis inom ombyggnation, Annat (fritext)

Kännedom om dagvattenstrategin och användning

3. Hur väl känner du till dagvattenstrategin och dess innehåll?

Alternativ: Mycket väl, Väl, Viss kännedom, Har hört talas om den, Känner inte till den alls

4. Använder du dagvattenstrategin i ditt arbete?

Alternativ: Ja, arbetar aktivt med strategin, Ja, ibland och tillämpar strategin vid behov, Sällan, Aldrig

5. I vilka sammanhang använder du/din förvaltning/bolag strategin? (flera svar möjliga)

Alternativ: Detaljplanering, Utredning, Projektering/genomförande av byggprojekt, Upphandling, Samverkan med andra aktörer, Miljö- och hållbarhetsarbete, Strategiskt- eller planeringsarbete, Drift och underhåll, Tillsyn och myndighetsutövning, Bygglov, Annat (fritext)

6. Beskriv hur du använder strategin i ditt arbete.

Nuläge och upplevd relevans

7. Hur tydlig upplever du att strategin och dess syfte är?

Alternativ: Mycket tydlig, Tydlig, Otydlig, Mycket otydlig, Vet ej

8. Hur väl anser du att strategin är anpassad till dagens behov och utmaningar?

Alternativ: Mycket väl, Väl, Delvis, Dåligt, Vet ej

9. Är principerna för att uppnå målen i strategin rimliga och möjliga att genomföra?

Alternativ: Ja, Delvis (ange gärna vilka delar som är svåra att uppfylla), Nej, Vet ej

Relation till andra styrdokument, lagkrav och riktlinjer

10. Hur väl upplever du att dagvattenstrategin harmoniserar med andra styrdokument i staden (t.ex. Miljöprogrammet, Handlingsplan för klimatanpassning m.fl.)?

Alternativ: Mycket väl, Väl, Delvis, Dåligt (beskriv gärna varför), Vet ej

11. Vilka styrdokument upplever du att strategin överlappar eller krockar med och på vilket sätt?

12. Hur väl anser du att strategin stödjer uppfyllandet av relevanta lagkrav (t.ex. Miljöbalken, PBL, Vattendirektivet)?

Alternativ: Mycket väl, Väl, Delvis, Dåligt (beskriv gärna varför), Vet ej

13. Finns det lagkrav eller riktlinjer som strategin borde förhålla sig tydligare till?

14. Hur väl anser du att underliggande dokument: Åtgärdsnivån vid ny och större ombyggnation, Riktlinjer för dagvattenhantering på allmän platsmark, Riktlinjer för kvartersmark i tät stadsbebyggelse samt Riktlinjer för parkeringsytor, fungerar som stöd i ditt arbete?

Alternativ: Mycket väl, Väl, Delvis, Dåligt, Känner inte till riktlinjerna, Ej relevant för min roll

15. Behöver riktlinjerna (allmänplatsmark, parkeringsytor, kvartersmark) enligt din uppfattning utvärderas eller revideras?

Alternativ: Ja, de bör utvärderas (beskriv gärna vad som behöver utvärderas), Ja, de bör revideras (beskriv gärna vad som behöver revideras), Nej, de fungerar bra som de är, Vet ej / osäker

16. Behöver Åtgärdsnivån vid ny och större ombyggnation enligt din uppfattning utvärderas eller revideras?

Alternativ: Ja, den bör utvärderas (beskriv gärna vad som behöver utvärderas), Ja, den bör revideras (beskriv gärna vad som behöver revideras), Nej, den fungerar bra som den är, Vet ej / osäker

Framtida utveckling av strategin

17. Vilka delar av strategin fungerar bra i nuläget?

18. Vad bör utvecklas eller förbättras i en framtida version av strategin?

19. Finns det delar som kan förenklas eller tas bort?

20. Saknas något viktigt i strategin idag?

21. Finns behov av ytterligare vägledning, rutiner eller stödmaterial?

Alternativ: Ja (beskriv gärna vad som saknas), Nej

22. Övriga synpunkter

Bilaga B – Lista på respondenter

Organisation
Exploateringskontoret
Familjebostäder
Fastighetskontoret
Konsult
Micasa
Miljöförvaltningen
Sisab
Stadsbyggnadskontoret
Stadsdelsförvaltning
Stockholms hamnar
Stockholms hem
Svenska bostäder
SVOA
Trafikkontoret

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall
Tel 08-522 120 00
kund@svoa.se
www.svoa.se

En del av Stockholms stad